

ՀԿ(Բ)Կ ԿԵՆՏՐԱԼԻ ԿՈԴԵՍ. ՊՐԻՄՈՐԱԿԱՆ ԴԱՅԻՆ
ՅԵՎ ԱԳԻՏԱԾԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Գրվածություններ ըստ յերկրներին
միացն' ք

ԱԳԻՏԱՏՈՐԻ
ԲԼՈԿՆՈՏ
№ 3

Պրոլետարներ՝
բոլոր յերկիրների,
միացե՛ք

Հ Կ (Բ) Կ ԿԵՆՏՐԱԼՆԻ ԿՈՒՍ. ՊՐՈԴԱԳԱՆԴԱՅԻ
ՅԵՎ ԱԳԻՏԱՑԻԱՅԻ ԲԱԺԻՆ

ԱԳԻՏԱՏՈՐԻ Բ Լ Ո Կ Ն Ո Տ № 3

ՀԱՅԿՈՒՍՀՐԱՑ ● ՅԵՐԵՎԱՆ ● 1936

Տրոցկիստական-ղինովյեվյան բանդիտ-
ները կապիտալիստական ռեստավրա-
ցիայի առաջափոր ջոկատն են 3

Թարգմ. Մ. Հովհաննիսյան, Խմբ. Գինո Շադգամյան,
Տեխն. խմբ. Ս. Խաչատրյան, Սրբազրիչ Լ. Սրովյան

Գլավիլիտի լիազոր № 1097—A, Հրատ. № 402,

Պատվեր 294, Տիրաժ 5000, Ինդեքս $\frac{\text{II}-84}{\text{PK}}$

Հանձնվել է արտադրության 28/X 1936 թ.

Ստորագրվել է տպագրության 3/XI 1936 թ.

Հայկուստրատի տպարան, Յեքեվան,
Ալլահվերդյան № 27

ՏՐՈՑԿԻՍՏԱԿԱՆ-ՋԻՆՈՎՅԵՎՅԱՆ ԲԱՆԴԻՏՆԵՐԸ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՌԵՍԱՎՐԱՑԻԱՅԻ ԱՌԱՋԱՎՈՐ ՋՈԿԱՏՆ ԵՆ

Տրոցկիստական-ղինովյեվյան տեռորիս-
տական կենտրոնի դատավարությունը լու-
սարձակի պայծառ հառադայթով լուսավո-
րեց Տրոցկու, Ջլինովյեվի, Կամենեվի և
նրանց արբանյակների ամբողջ նողկալի
դորձունեյությունը, հակահեղափոխական,
տրոցկիստական — զինովյեվյան ընդհատակի
բոլոր դարչահոտ անկյունները:

Տրոցկիստական — զինովյեվյան մարդա-
սպանների դատավարության նշանակու-
թյունը նաև այն է, Վոլ արդ պրոցեսը
մինչև վերջը մերկացրեց տրոցկիստական-
զինովյեվյան բանդիտիզմի փաղափակա՜ն բո-

վանդակութիւնը, բանդիտիզմ, վորն իր
խայտառակ ուղին ամբարտեց սերտ բարե-
կամութիւնն հաստատելով դերմանական
Փաշիզմի հետ և աշխարհիս առաջին սոցիա-
լիստական պետութեան ղեկավարներին, խոր-
հրդային ժողովրդի և նրա կուսակցութեան
— Համաժողովենական կոմունիստական բու-
շակներին կուսակցութեան ղեկավարներին
սպանութիւններ կազմակերպելով:

ԽՍՀՄ Գերագույն դատարանի դատավճռի
համաձայն գնդակահարված տրոցկիստական,
գլխովյեմկյան բանդիտները լիովին մերկաց-
վել են իբրև ժողովրդի ամենավոխերիմ
թշնամիներ, վորոնք մի շարք տարիների
ընթացքում պայքարել են սոցիալիզմի և
Խորհուրդների դեմ, սոցիալիստական ին-
դուստրացման և կոլեկտիվացման դեմ,
ԽՍՀՄ աշխատավորների աճող բարեկամու-
թեան դեմ:

Տրոցկիստներ — գլխովյեմկյանները մեր-
կացվեցին իբրև Փաշիզմի դործակալներ և
աշխատակիցներ, վորոնք անցել էին կու-

4

սակցութեան և խորհրդային իշխանութեան
դեմ մղվող պայքարի ամենատուր միջոց-
ներին, այն ե՝ խորհրդային ժողովրդի լա-
վազույն մարդկանց սպանութեանը, միայն
նրա համար, վորպեսզի վոչնչացնեն սոցիա-
լիզմը, վերականգնեն կապիտալիստական
կարգերը, վերականգնեն 19 տարի սրանից
առաջ տապալված կարվածատերերի, Փար-
բիկանտների ու դործարանատերերի իշխա-
նութիւնը:

Վորքան ել խնամքով ծածկեն տրոցկիս-
տական — գլխովյեմկյան բանդայի պարա-
զլուիները նույնիսկ դատարարութեան մի-
ջոցին իրենց չարագործութեան իսկական
առիթները, վորքան ել որեր-բանդիտ Տրոց-
կին և Փաշիստական մամուլը ոգնեն իրենց
դործակիցներին, վորքան ել հնարադիտու-
թիւնն ցուցաբերեն բանդիտների կամավոր
պաշտպաններ Սիտրինը, Ֆր. Ադլերը և
մյուսները — փաստը մնում է փաստ, վոր
Տրոցկիստական-գլխովյեմկյան տեռորիստա-
կան կենտրոնի իսկական դրոշ յեղել է կապի-

5

տալիզմի ռեստավրացիան յերկրագնդի այն մասում, ուր կապիտալիստական կարգերը տապալվեցին 1917 թվի հոկտեմբերին և ուր ազատ ժողովուրդը Լենինի և Ստալինի ղեկավարությամբ կառուցեց սոցիալիստական հասարակություն:

Այս միակ նպատակին են ծառայել հակահեղափոխական տրոցկիզմի բոլոր յուրատեսակ թեորիական «հիմնավորումները» մի շարք տարիների ընթացքում:

Այս նպատակին և յենթաբերված յեղել տրոցկիստներ-զինովյեվյանների հակակուսակցական և հակախորհրդային վնասարար աշխատանքը մեր յերկրում և մեր յերկրի սահմաններից դուրս:

Այս նպատակով և յին տրոցկիստական-զինովյեվյան տեոորիաները պատրաստում ընկեր Ստալինի և նրա ամենամերձավոր զինակիցների զաղրելի սպանությունը, վորոնց անունները մարմնացնում են այն նոր հասարակարդը, սոցիալիզմը, վորը դա-

լիս և վոխարինելու կապիտալիզմին և վորը հաղթանակել և խորհուրդների յերկրում:

Կապիտալիստական ռեստավրացիայի դրահային ջոկատը ԽՍՀՄ-ում—ահա՛ տրոցկիստական-զինովյեվյան բանդայի խնկական դեմքը:

Դեռ 1921 թվին կուսակցության X համագումարում Լենինը, մերկացնելով Տրոցկուն և անարխոսինդիկալիստական ուղղիցիային կուսակցության մեջ, զգուշացնում եր, վոր Ֆրակցիոներները, մարդիկ, վորոնք հանդես են գալիս կուսակցության դեմ, կոմունիզմի դեմ, համառելով իրենց սխալների մեջ, իրենց քաղաքական դժի մեջ, շարունակելով պայքարը կուսակցության դեմ, անխուսափելիորեն պետք և զլորվեն սպիտակ — դժարդիական հակահեղափոխության բանակը:

Մարդատպանների տրոցկիստական-զինովյեվյան բանդայի խախտուակ և ստոր ուղին ցույց և տալիս, թե ինչպես վոյսուն կեր-

սլով արդարացալ Լենինի այդ մարդարեա-
կան նախադուշակությունը :

Սկսելով հակակուսակցական ֆրակցիա
կազմելուց, անցնելով կուսակցության դեմ
պայքարելու ամբիւի և ամբիւի սուր մեթոդ-
ների, կուսակցությունից վտարվելուց հետո
դառնալով բոլոր հակախորհրդային, հա-
կահեղափոխական խմբակներէ և հոսանքնե-
րէ կիզակեան ու շեփորը, տրոցկիստներ-
դինովյեվականները, աստիճանից աստիճան
դլորվելով, դարձան Փաշիզմի շղթայած-
շները, ժողովրդի ամենավոխերիմ թշնամի-
ները, վորոնք մահախորձ են կատարում
նրա առաջնորդների դեմ, դարձան հակա-
հեղափոխական բուրժուազիայի առաջավոր
ջոկատը, նրա կամքի ու ակնկալություն-
ներէ արտահայտիչը :

XIV կուսակցական համադումարում Զի-
նովյեվն ու կամենեվը հանդես յեկան մեկ

8

մեր յերկրում սոցիալիզմ կառուցելու լենին-
ստալինյան թեորիայի դեմ :

Համադումարից հետո չատ չանցած կաղ-
մըվեց տրոցկիստների ու դինովյեվական-
ների սերտ բլոկ :

Տրոցկիստներ-դինովյեվականների մոլե-
գին գրոհն ընդդեմ սոցիալիզմի կառուցմա-
նը մեր յերկրում կազմում եր նրանց ծրա-
դրի—կապիտուլացիայի, կապիտալիզմի վե-
րականգնման ծրագրի հիմքը :

Կապիտուլացիան, Մեծ պրոլետարական
հեղափոխության նվաճումների հանձնումը
միայն մի բան եր նշանակում՝ կալվածա-
տերերի ու կապիտալիստների իշխանության
վերադարձը, կապիտալիստական կարգերի
վերադարձը :

Հենց այն պատճառով, վոր տրոցկիստներ-
դինովյեվականները ամենից ամբիւի վար-
պետորեն եյին քողարկում այդ ծրագիրը,
միջադպային բուրժուազիան և յերկրի ներ-
սում յեղած դատակարգային խորթ ուժերը

9

հույսները դրել էյին Տրոցկու, Զինովյեվի, Կամենևիի և նրանց արբանյակների վրա:

ԽՍՀՄ-ում կապիտալիստական տարրերի վերացման սլոցետում մեկը մյուսի հետեւից ասպարեղից դուրս յեկան Լսերների, մենչեիկներին ջախջախված ու վոչնչացված հակախորհրդային բուրժուական կուսակցությունները. նրանց տեղը բռնեց տրոցկիստական-զինովյեվյան խմբակը, վորը դարձավ սոցիալիզմի բոլոր թշնամիների վերջին հույսը:

1925-1926 թվականներին Տրոցկին, Զինովյեվը և Կամենևիը Համկ(բ)կ ներսում յեղած մանր բուրժուական այն ոսկողիցիայի մարմնացումն էյին, վորը ձախ ֆրադներով քողարկված դիմադրում եր ինդուստրացման և կոլեկտիվացման քաղաքականությանը: 1925 թվականը մեծադույն պատմական մի նշանաձող եր պրոլետարական հեղափոխության զարգացման ասպարեղում: Կուսակցության առաջ ծառացան խնդիրներ, վորոնք իրենց պատմական թափով

10

այդ ժամանակաշրջանը մոտեցնում էյին նախահոկտեմբերյան ժամանակաշրջանի հետ: Այս մատնանշեց կուսակցությանն ընկեր Ստալինը՝

«Այն ժամանակ, 1917 թվին, խոսքն այն մասին եր, վորպեսզի անցում կատարենք բուրժուազիայի իշխանությունից դեպի պրոլետարիատի իշխանությունը: Այժմ, 1925 թվին, խոսքն այն մասին ե, վորպեսզի անցում կատարենք այժմյան եկոնոմիկայից, վորը ամբողջությամբ վերցրած չի կարելի սոցիալիստական անվանել, դեպի այն եկոնոմիկան, վորը պետք ե սոցիալիստական հասարակության նյութական հիմք ծառայի»¹:

Սոցիալիստական եկոնոմիկային անցնելու այս մեծադույն պատմական խնդրի դրումն ու լուծումը նախապատրաստվել էյին Լենինի ու Ստալինի ղեկավարած բոլշևիկների նախորդ վճռական և անձնուրաց ամբողջ

¹ «Сталин, «Об октябрьской революции», лр 106:

պայքարով: Կուսակցութիւնն տխւեց նոր
պայքար — պայքար՝ դեպի սոցիալիստա-
կան վերակառուցում շրջադարձ կատարելու
համար հակադասական տնտեսական-քաղաքա-
կան դժվարութիւններէ պայմաններում,
բարդ միջազգային պայմաններում: 1925
թվին փաստ դարձաւ կապիտալիզմի մաս-
նակի և հարաբերական կայունացումը, հե-
ղափոխութեան տեմպի դանդաղումը կապի-
տալիստական յերկիրներում: Մեր յերկիրը
այդ ժամանակամիջոցին զգալի նվաճումներ
ձեռք բերեց ժողովրդական տնտեսութիւնը
վերականգնելու դործում: Բայց սոցիալիս-
տական շինարարութեան գլխավոր դժվարու-
թիւնները դեռ մեր առջևն էին: ԽՍՀՄ
չարունակում էր մնալ հետամնաց յերկիր
աննշան ինդուստրիալ բաղադրով, վրը մի
փոքրիկ կղզի յեր հանդիսանում անհատա-
կան գյուղացիական մանր ու մանրագույն
տնտեսութիւնների ուկիսանում:

Հատկապէս այդ շրջանում առանձին, ալ-
տուալ նշանակութիւն ձեռք բերեց ընկեր

Ստալինի դարդացրած՝ մեկ յերկրում սոցիա-
լիզմի հաղթանակի վերաբերյալ լենինյան
թեորիան, առանձին նշանակութիւն ձեռք
բերեց սոցիալիզմի ճակատագրի հարցը մեր
յերկրում: Կապիտալիստական աշխարհը
չափազանց թշնամաբար եր նայում ժողովրդ-
րական տնտեսութեան սոցիալիստական վե-
րակառուցման համար մղվող՝ բուլշևիկների
պայքարին: Միջազգային իմպերիալիզմը
տեսնում էր ի դեմս Խորհուրդների յերկրի
իր գլխավոր թշնամուն, միջազգային սոցի-
ալիստական հեղափոխութեան բաղան և
հզոր հենարանը:

Պաշտպանելով հակահեղափոխութեան
ներքին ուժերը—ձախձախված, բայց դեռ
չվոչնչացված՝ չահագործող դասակարգերին,
իմպերիալիզմը ուժեղ կերպով ինտերվեն-
ցիա յեր պատրաստում ընդդէմ ԽՍՀՄ-ի:
Կապիտալիստական աշխարհն այդ պայքա-
րում փնտռում էր և 1925 թվին գտաւ նոր
դաշնակիցներ ի դեմս հակակուսակցական,
տրոցկիստական—զինովյեմյան ուղղիցի-

այի: Իրականացան ընկեր Ստալինի նախա-
դրուչացումներն այն մասին, թե ինչպես
1917 թվի Հոկտեմբերից առաջ մարդիկ կա-
յին, փորոնք փորձում էյին խանդարել կու-
սակցությանը Հոկտեմբերյան սոցիալիստա-
կան հեղափոխության համար մղվող պայ-
քարում, այնպես եւ այժմ, 1925 թվին,
կղանվեն մարդիկ, փորոնք կաշխատեն խան-
դարել կուսակցությանը մեր յերկրում սո-
ցիալիզմի հաղթանակի համար մզած նրա
պայքարին: Յեւ պատահական չե, փոր այդ
մարդիկը դուրս յեկան Զինովյեվն ու Կամե-
ներ, անարդ դավաճաններ—Հոկտեմբերի
չորսյկրեխները—հանդես յեկան խղճուկ
կապիտալիստներին դերում, փորոնք փոր-
ձում էյին կուսակցությանը ստիպել հրա-
ժարվելու գյուղացիության հիմնական մաս-
սաների հետ սոցիալիզմ կառուցելու լենի-
նյան պլանից, հրաժարվելու սոցիալիստա-
կան ինդուստրացման քաղաքականությունից,
անձնատուր լինել դասակարգային թշնամուն
և այդպիսով ճանապարհ հարթել մեր յեր-

14

կրում կապիտալիզմը վերականգնելու հա-
մար:

Թե՛ մեր սկստական ձեռնարկությունների
կապիտալիստական բնույթի վերաբերյալ
դրսպարուչական ոխդումները, փորոնք ուղղ-
ված էյին յեղևրի ինդուստրացման դեմ, թե՛
Սոկոլնիկովի առաջադրած «դառենացման»—
ԽՍՀՄ կապիտալիզմի կցորդ դարձնելու—
պլանը,—այդ բոլորն եւ մեր յերկրում կա-
պիտալիզմը վերականգնելու հակահեղափո-
խական, տրոցկիստական—գլինովյեվյան ծրա-
դրի սրակալիկ կետերն էյին:

Զուր չե, փոր խորհրդակցություններից
մեկում ընկեր Չերժինսկին հակահուսակ-
յական ճառով հանդես յեկած Զինովյեվի
և ամբողջ տրոցկիստական—գլինովյեվյան
խմբակի հասցեյին չալրանց «դուք կրոնչ-
տադպցինե՛ր եք, դուք դավաճանե՛ր եք»
ցատկոտ և խարանդ խոսքերը:

Տրոցկու հին թեզիսը մի յերկրում սոցի-
ալիզմի հաղթանակի անհնարինության մա-
սին, սոցիալիստական Ռուսաստանի կոր-

15

ծանձան անխուսափելիության մասին դուրս
յեկրով ամենապիտանի ծրագիրը Ձինովյեվի
ու Կամենեվի համար, վորոնք 1917 թվին
ակտիվ կերպով պայքարում էին ընդդեմ
սոցիալիստական հեղափոխության: Հենց
այդ տրոցկիստական ծրագիրն էլ միացրեց
Տրոցկուն, Ձինովյեվին և Կամենեվին կու-
սակցության դեմ, ժողովրդի դեմ, սոցիա-
լիզմի դեմ նրանց մղած պայքարում:

Կուսակցությունը վրոնապառկ անելով
դափնաճանների ու շորայկերեխերների դի-
մադրությունը՝ լայն տնտեսական շինարար-
ություն եր ծավալում, ամրացնելով պրոլե-
տարիատի դիկտատուրայի տնտեսական
դիրքերը: Վերականգնման շրջանից դեպի
վերակառուցման շրջանն անցնելու պահին
տեղակեց սոցիալիստական շինարարության
պայքարի պատմության մեջ ամենավճռա-
կան մոմենտներից մեկը: Սրվեց դասակար-
գային թշնամու դիմադրությունը: Խորհրդ-
ային միության առաջ ամենայն սրու-

16

Թյամբ ծառացավ ինտերվենցիայի սպառնա-
լիքը:

Այս պայմաններում տրոցկիստական-դի-
նովյեվյան բլոկը կատաղի դրոհ սկսեց կու-
սակցության և նրա ղեկավարության դեմ:
«Տեղմիդորի»—կուսակցության և խորհրդա-
յին իշխանության վորպես թե բուրժուական
այլասերման—դրպարուչական աղաղակների
ծխածածկույթի տակ տրոցկիստներ-դինով-
յեվականները ծավալում էին կապիտու-
լացիայի, Մեծ պրոլետարական հեղափո-
խության նվաճումները յիովին թշնամուն
հանձնելու և կապիտալիստական կարգերի
վերականգնման ծրագիրը:

Տրոցկիստական-դինովյեվյան բլոկը հրու-
չակեց պարտվողականության լողունգը
Խորհրդային Միության և իմպերիալիստների
դոտեմարտում: Տրոցկիստներ-դինովյեվա-
կանները իմպերիալիստներին կուսակցու-
թյան և խորհրդային իշխանության վերա-
բերյալ դրպարուչական նյութեր և սուտ տե-
ղեկություններ էին մատակարարում, հեշ-

17

տացնելով խմելիւրիւստներին ԽՍՀՄ-ի դեմ
տնտեսական ճնշում և ռազմական հարձա-
կում մատարելու գործը :

Տրոցկիստներ-դինովյեւականները բացա-
հայտ կերպով կանգնեցին յերկրորդ կու-
սակցություն—կապիտալիզմը վերականգնող-
ների կուսակցություն կազմակերպելու ու-
ղիւ վրա : Կուսակցությունից դադանի աշ-
խատող ընդհատակյա Փրակցիոն կազմա-
կերպություն , դադանի ժողովներ , բացա-
հայտ սպիտակ գվարդիականների՝ վրանդե-
լյան սպանների աջակցությամբ , հակախոր-
հրդային դրականություն տպւելու համար
անկեղալ տպարաններ կազմակերպելը , հա-
կախորհրդային ցույցերը—ահա տրոցկիստ-
ներ-դինովյեւականների հակահեղափոխա-
կան վերամերձան ուղին : Սպառնելով տրոց-
կիստական-դինովյեւյան , հակակուսակցա-
կան խմբակի դեմ կուսակցության շրջա-
նակներում պայքարելու բոլոր միջոցները ,
կուսակցությունը XV համագումարում
մերկացրեց տրոցկիստական-դինովյեւյան

13

հակահեղափոխության իսկական ելությունը
և իր շարքերից վտարեց նրա սրբազնուխ-
ներին ու ակտիվ մասնակիցներին : Կուսակ-
ցությունից դուրս մնացող Տրոցկին , Զի-
նովյեւը , Կամենեւը և նրանց արբանյակ-
ներն ամբողջությամբ , առանց քաշվելու
իրենց դրսևորեցին իբրև կապիտալիզմի
ռեստավրատորների հակախորհրդային կու-
սակցություն , վորը թշնամի յե խորհրդա-
յին իշխանությանը , կոմունիստներին , թըշ-
նամի յե սոցիալիզմի գործին :

(Տրոցկիստներ-դինովյեւականներն արագ
կերպով դեն նետեցին ձախ զգեստների այն
մնացորդները , վորոնցով առաջ նրանք քո-
ղարկվում էին : Տրոցկիստներ-դինովյե-
ւականների ձախ Փրադը կուսակցության
կողմից մերկացվեց : Զախջախված և մեկու-
սացված տրոցկիստական-դինովյեւյան խում-
բակը չեր կարող մասսաների մոտ դնալ կա-
պիտալիզմի վերականգնման բացահայտ
սլաոտֆորմով : Այդ պատճառով ել տրոց-

19

կիստական-ղինովյեվյան հակահեղափոխությունը հենց այդ ժամանակվանից է վերսկսում ե առանձնապես լայն կերպով կիրառել ամենազգվելի յերկերեսանիության, կուսակցությանն ու բանվոր դասակարգին խաբելու մեթոդները:

Կուսակցության XV համագումարում ընկեր Ստալինը յերկերեսանիությունը մատնացույց արավ վորպես տրոցկիստական-ղինովյեվյան բլոկի բնորոշ ու հիմնական դժբերից մեկը: Ընկեր Ստալինը Կամենեվի ճառը խարաղանեց՝ այն անվանելով «ամենակեղծ, ամենափարիսեցիական, ամենախարդախ և ամենախաբեբայական ճառը ոպդիցիոն բոլոր ճառերից»:

«Ինչո՞վ բացատրել ոպդիցիայի այդպիսի վարմունքը—հայտարարեց ընկեր Ստալինը կուսակցության XV համագումարում:— Այդ վարմունքը վարելի չէ բացատրել միայն մի բանով՝ կուսակցությունը խաբելու, նրա աչալըջությունը թմրեցնելու, կուսակցությանը մի անգամ

20

ևս մոլորության մեջ դցելու ցանկությամբ: Ոպդիցիան յերկու յերես ունի՝ մեկը փարիսեցիորեն-սիրալիր, մյուսը մենչեվիկյան-անտիհեղափոխական: Նա կուսակցությանը ցույց է տալիս իր փարիսեցիորեն-սիրալիր դեմքը, յերբ կուսակցությունը նրան հուպ է տալիս և նրանից սլահանջում է հրաժարվել ֆրակցիոնականությունից, սլառակտման քաղաքականությունից: Նա ցույց է տալիս իր մենչեվիկյան - անտիհեղափոխական դեմքը, յերբ հանձն է առնում բողոքով դիմելու վոչ-սլրոլետարական մասսաներին, յերբ հանձն է առնում բողոք ուղղելու փողոցին կուսակցության դեմ, խորհրդային իշխանության դեմ... Կարելի՞ չէ արդյոք հետադայում ևս հանդուրժել այդ յերկվությունը, այդ յերկդիմությունը: Պարզ է, վոր այլևս չի կարելի հանդուրժել և վոչ մի բոպե»:

Կուսակցության XV համագումարի ժամա-

նակամիջոցին արոցկիստական-դինովյեւկյան
 բլոկը հայտնաբերում է հակահեղափոխու-
 թյան կուսակցութեան բոլոր տարրերը :
 Տրոցկիստներ-դինովյեւականներն ունեյին
 իրենց ծրագիրը—մեր յերկրում սոցիալիզմի
 դեմ պայքարելու ծրագիր, մեր յերկրում
 կապիտալիզմը մեքահանդիմելու ծրագիր :
 Տրոցկիստական-դինովյեւկյան բլոկն ուներ
 իր ընդհատակյա կազմակերպութեանը, վո-
 բրը փնտռում է իրեն դաշնակիցներ եր դըտ-
 նում սպիտակ-գլարդիականների միջև,
 վորը քանի գնում, այնքան ավելի սերտ
 կերպով եր շարկաւորում մեր յերկրի ներ-
 սում և յերկրից դուրս գտնված հակահեղա-
 փոխական թափթփուկների հետ : Տրոցկիս-
 տական-դինովյեւկյան բլոկն ուներ Տրոցկու,
 Զինովյեւի և Կամենեւի կողմից կուսակցու-
 թյան և նրա ղեկավարութեան հանդեպ դա-
 դանային ատելութեան վոգով, մեր կուսա-
 ցութեան առաջնորդի հանդեպ—հանճարեղ
 Ստալինի հանդեպ ատելութեան վոգով դառ-
 տիարակված իր կադրերը : Դրանք ամեն ինչի

22

ընդունակ թոկից փախածների վադրեր ե-
 յին, վորոնք նախապատրաստված էյին
 քաղաքական մարդասպանների ու բան-
 դիւտների իրենց ապագա դերի համար :

Դեռ այն ժամանակ, կուսակցութեան XV
 համագումարի նախորջակին Մոլոտովը
 մատնանչեց, վոր ոսկոյիցիայի շարքերում
 կան հանցադործ, տեռորիստական տրամա-
 դրութեւներ :

«Սակայն ներկա պայմաններում—հայ-
 տարարեց ընկ. Մոլոտովը Մոսկւայի
 կուսակտիվի նիստում—յերբ ոսկոյիցի-
 ալի շարքերում գտնվում են մարդիկ, վո-
 բրոնք կուսակցականութեանը թանգ չեն
 գնահատում, կուսակցութեան դեմ ծայր
 աստիճան դադաղած են, Փրակցիոն
 պայքարի սրումը կուսակցութեան առան-
 ձին ղեկավարների դեմ, մասնաւորապե-
 ընկ. Ստալինի դեմ, ուղղակի հանցադործ
 բնույթ է ընդունում : Ոսկոյիցիան իր
 շարքերում վորոշ այնպիսի տարրեր է
 դաստիարակում, վորոնք պատրաստ են

կուսակցութեան դէմ պայքարելու ամեն միջոցներով: Ուստի պայքարի սրումը՝ անձնական հարձակումների և առանձին անձնավորութիւնների հալածելու ուղիւք-յամբ կարող է ուղղակի ընդդէմ կուսակցութեան պարագլուխների հանցագործ տե-ռորիստական տրամադրութիւններ հրա-հրելուն ծառայել»: (Զայներ՝ «Ճիշտ է») ¹:

Անդոր կատաղութեան մեջ տրոցկիստական գիւնովյեւյան հակահեղափոխութիւնն աշխատում էր կանգնեցնել սոցիալիզմի հաղթական առաջխաղացումը:

1930 թվին Տրոցկին մի անգամ ևս ձեռ-կերպեց տրոցկիստական-գիւնովյեւյան հա-կախորհրդային խմբակի ծրագիրը:

Տրոցկին պահանջում էր՝ «դյուշատնտե-սութեան բնադաւառում կասեցնել հետագա կոլեկտիւիացումը... արդիւնաբեւութեան

¹ Ընդգծումը մերն է: Խմբ.:

բնադաւառում դադարեցնել ինդուստրիալի մրցարշավը, դեն նետելով «Հեղամյակը չորս տարում» լոզունգը... Թեորիական բնադաւառում վերացնել մի յերկրում սո-ցիալիզմի թեորիան»:

Հենց այն մոմենտին, յերբ կուսակցու-թիւնն Ստալինի բերանով ամբողջ աշխար-հովը մեկ հայտարարեց սոցիալիզմի ծաւա-լուն հարձակման մասին, հակահեղափոխա-կան տրոցկիստներ - գիւնովյեւականները պարզեցին կապիտալիզմի լիակատար ուս-տավրացիայի, կալվածատերերի, Փաթրի-կանտների ու գործարանատերերի իշխանու-թեան ուստավրացիայի դրոշը: Հակահեղա-փոխական տրոցկիստական - գիւնովյեւյան խմբակի այս ծրագիրը մի անգամ ևս հաս-տատեց այս կապիտուլանտների դիմակը մշտապես պատռող ընկեր Ստալինի մերկա-ցումների պատմական արդարացիութիւնը:

«Իրականում կապիտուլանտութիւն՝ վոր-պես բովանդակութիւն, «ձախ» Փրազներ ու «հեղափոխական» - ամանայուրիստական

Հակումներ՝ փորպես ձև, փորը քողարկում
և ուկլամում և կապիտուլանտային բովան-
գակությունը—այս և տրոցկիզմի եյությու-
նը»,—ասում էր ընկեր Ստալինը կուսակ-
ցության XVI համագումարում:

Տրոցկիստական-գլխավորական հակահեղա-
փոխական տակաճիւղներն իրենց թեւափորված
ղղացին 1931 և 1932 թվականներին: Բանն
այն և, փոր հենց այդ ժամանակ կուսակ-
ցությունը բավականին մեծ դժվարություն-
ների հանդիպեց գլխավորապես գյուղատն-
տեսության բնադավառում: Պրոլետարիատի
գլխատնտեսային կողմից փոշնչացվող շահա-
վորժող դասակարգերի մնացորդները, զղա-
լով իրենց անխուսափելի կործանումը, նոր
տակրոսկայի անցան: Դասակարգային թըշ-
նամիները փորձում էին ներս սողոսկել
կոլտնտեսությունների ու խորհանտեսու-
թյունների գեկավարության մեջ և այնտեղ
աշխատանքը կաղմալուծել վնասարարու-
թյան, պետության առաջադրանքների սա-
բոտաժի միջոցով: Այդ մի փորձ էր կոլ-

26

տնտեսությունները ներսից պայթեցնելու,
ներանց քայքայելու: Թշնամին կամենում էր
այս ծայրից տապալել խորհրդային իշխա-
նությունը, կապիտալիստական կարգեր
հաստատել:

Տրոցկիստական-գլխավորական հակահեղա-
փոխականներին թեւափորում էր պրոլետա-
րական գլխատնտեսային թշնամի դասակար-
գերի մնացորդների դիմադրության աճումը,
ներանց վողեւորում էր ԽՍՀՄ-ի կապիտա-
լիստական շրջափակումը: Հույս դնելով
խորհրդային թիկունքի թուլացման վրա՝
միջաղղային հակահեղափոխությունն արա-
վացրեց ինտերվենցիայի նախապատրաստու-
մը: Ինչպես հայտնի չէ, ինտերվենտները
Խորհրդային Միության դեմ հարված էին
պատրաստում 1931 թվի սամառը, իսկ ճա-
պոնիակն, մասնավորապես, մանրամասն
պլան էր մշակել Խորհրդային Միության
վրա հարձակվելու 1932 թվին:

Վերջապես հակահեղափոխական տրոց-
կիստներ-գլխավորականների բեկորները գի-

տեյին, վոր նրանց հետ կողք-կողքի դործում են կապիտալիզմի վերականգնման այլ պաշտպաններ ևս:

Յեւ իրոք, Արդյունաբերական կուսակցությունը, հակահեղափոխական կոնդրատյեվական «Աշխատավորական դյուղացիական կուսակցությունը», «Մենչևիկների Միութենական բյուրոն» — լրտեսների, վնասարարների, դիվերսանտների այս բոլոր կազմակերպությունները վողջունեցին տրոցկիստների սլաքաւրը կուսակցության դեմ, խմանալով, վոր ի դեմս տրոցկիստների նրանք ունեն պրոլետարիատի դիկտատուրայի տապալման և կապիտալիզմի վերականգնման իրենց նման պաշտպաններ:

Հակահեղափոխական արտասահմանյան մենչևիկյան կենտրոնը ԽՍՀՄ-ի իրենց դործակալներին ուղղված դիրեկտիվ նամակում մատնանշում եր, վոր «տրոցկիստները Համ. Կ(բ)Կ Կենտկոմի դեմ մղած սլաքաւրի հետեանքով ըստ եյության անցել են սոցիալ-դեմոկրատիայի դիրքերը» և վոր տրոց-

28

կիստներին անհրաժեշտ ե ցույց տալ «ջակցություն, «վորը սեւք ե արտահայտվեր տրոցկիստների հետ համերաշխութեն կուսակցությունը քննադատելու մեջ»¹:

1932 թվին տրոցկիստական-զինովյեվյան հակահեղափոխականները իրենց վրա յեն վերցնում հակախորհրդային խմբակների կոնսուլիդացիայի (համախմբման) խնդիրը:

Տրոցկիստներ-զինովյեվականները կապ են հաստատում աջ ոսկոյիցիայի հետ կուսակցության դեմ միատեղ սլաքաւր մղելու համար: Այս կապերի հիմքը և նրանց իսկական բովանդակությունը մերկացրեց ընկեր Ստալինը: XVI և XVII կուսակցական համագումարներում ընկեր Ստալինը մատնանշեց, վոր կապիտալիզմը ԽՍՀՄ-ում վերականգնելու ձգտումը միացնում ե հակահեղափոխական տրոցկիստներ-զինովյեվականներին «առանց դիմակի կապիտուլանտների»

¹ Процесс контрреволюционной организации меньшевиков, № 83, 1931 г.

հետ, ինչպես անխառնում եր աջերին ընկեր
Ստալինը:

«Ահա ձեզ անարդ յերկշտաների ու կա-
պիտուլանտների ծրագիրը, ԽՍՀՄ-ի մեջ
կապիտալիզմը վերականգնելու հակահե-
ղափոխական ծրագիրը—ասում եր ընկեր
Ստալինը վոլադիմիր Խան XVII համա-
գումարում:—Ինչո՞ւ է այն տարբերվում
ծայրահեղ աջերի ծրագրից: Պարզ է,
փոր փռնչում»¹:

Զինովյեվի, Կամենևիի անարդ անուննե-
րը նորից յերևան են դալիս, յերբ կոլաակ-
ցությանը մերկացնում է կապիտալիզմի
ռեստավրատորներ Ռյուտին — Սլեպկովի
հակահեղափոխական խմբակը և աջ ոսկողի-
ցիայի (Ուզլանով) ու աջ—«ձախ» բլոկի
(Ստեն) շարքերից յելած նրանց արբանյակ-
ներին:

Այստրվա լույսի տակ առանձնապես պարզ
յերևում է, թե ինչ հակադասական, պատմա-

¹ Ստալին, Լենինի դմի հարցերը, էջ 728:

կան դործ կատարեց ընկեր Ստալինը, փորը
1931 թվի վերջում ցույց տվեց տրոցկիստա-
կան — դինովյեվյան հակահեղափոխության
խակական դեմքը նրա «նոր» վորակի մեջ:

Ընկեր Ստալինի նամակը «Պրոլետարսկա-
յա Ռեվոլյուցիա» ժուռնալի խմբագրությա-
նը պայծառ լուսարձակի նման լուսավորեց
տրոցկիզմի խակական դերը:

«Իրոք տրոցկիզմն առաջափոր ջոկատն է
հակահեղափոխական բուրժուազիայի, փո-
րը պայքար է մղում կոմունիզմի դեմ,
խորհրդային իշխանության դեմ ԽՍՀ Մի-
ության մեջ սոցիալիզմ կառուցելու դեմ:

Հակահեղափոխական բուրժուազիային
ո՞վ տվեց բողբիլիզմի դեմ ուղղված հո-
դեոր դեմք՝ ինչպես այն թեզիսը, թե
սոցիալիզմի կառուցումը մեր յերկրում
անհնարին է, ինչպես այն թեզիսը, թե
բողբիլիկների վերաանրումն անխուսափելի
է և այլն: Այդ դեմքը նրան տրոցկիզմը
տվեց: Զի կարելի պատահականություն
համարել այն փաստը, փոր բոլոր հակա-

խորհրդային խմբավորումները ԽՍՀՄ-ում
խորհրդային իշխանության դեմ պայքա-
րելու անխուսափելիությունը հիմնավորե-
լու վերաբերյալ իրենց փորձերում վկայա-
կոչում էին տրոցկիզմի հայտնի թեղիսը
մեր յերկրում սոցիալիզմ կառուցելու ան-
հնարինության մասին, խորհրդային իշ-
խանության վերասերման անխուսափե-
լիության մասին, կապիտալիզմին վերա-
դառնալու հավանականության մասին :

Հակահեղափոխական բուրժուազիային
ԽՍՀՄ-ում ո՞վ տվեց տախտիկական դենք՝
խորհրդային իշխանության դեմ ուղղված
բացահայտ յեղույթների փորձերի ձևով :
Այդ դենքը նրան տվին տրոցկիստները ,
վորոնք փորձում էին հակախորհրդային
ցույցեր սարքել Մոսկվայում ու Լենին-
գրադում 1927 թվի նոյեմբերի 7-ին : Սա
փաստ է , վոր տրոցկիստների հակախոր-
հրդային յեղույթները բարձրացրին բուր-
ժուազիայի վոզին ու սանձալուծեցին

32

բուրժուական մասնագետների մեծաթիվ
աշխատանքը :

Հակահեղափոխական բուրժուազիային
ո՞վ տվեց կազմակերպական դենք՝ ընդ-
հատակյա հակախորհրդային կազմակեր-
պություններ ստեղծելու փորձերի ձևով :
Այդ դենքը նրան տվին տրոցկիստները , վո-
րոնք իրենց սեփական հակաբոլշևիկյան
անլեզալ խումբն էին կազմակերպել : Սա
փաստ է , վոր տրոցկիստների ընդհատա-
կյա հակախորհրդային աշխատանքը հեշ-
տացրեց հակախորհրդային խմբավորում-
ների կազմակերպական ձևավորումը
ԽՍՀՄ-ում :

Տրոցկիզմը հակահեղափոխական բուր-
ժուազիայի առաջավոր ջոկատն է :

Ահա թե ինչու լիբերալիզմը տրոցկիզ-
մի նկատմամբ , թեկուզ և ջախջախված
ու դիմակալորված տրոցկիզմի , քյալա-
դյոզություն է , վորը նահմանակցվում է
հանցագործության հետ , բանվոր դասա-
կարգին դավաճանելու հետ» :

33

Տրոցկիզմի և Վոլոցիայի այս նշանավոր
բնութագիրը կուսակցութեանն ողնեց բու-
շիկիյան աչալը ջութունը բարձրացնելու,
թշնամուն տեսնելու, ինչպես վոր նա իրա-
կանում կա:

Իրենց հաշիվները 1932 թվին սոցիալիս-
տական շինարարութեան դժվարութեանները
վրա կառուցող կապիտալիզմի տրոցկիստա-
կան-դինովյեւիյան ուստավրատորները հույ-
սերը ջութուն ընկան: Դառաւարդային թշնա-
մու դեմ մղվող պայքարի պարզ ստալինյան
դիմը կուսակցութեանը լիակատար հաղթա-
նակ բերեց: Կուսակցութեանը ջախջա-
խեց կուլակային սարսուռը և համարեց
կոլտնտեսականացնել:

«Հնգամյակը չորս տարում» չողունողը,
վորի դեմ այնպես կատաղի կերպով հար-
ձակվում էր Տրոցկին, վաշտուն կերպով կեն-
սագործվեց: Ստալինի հանձարեղ առաջնոր-
դութեամբ կուսակցութեանն այնպիսի արագ
տեմպերով ամրացրեց Սոցիալիստական յերկրի

34

պաշտպանունակութեանը, վոր թե՛ Արե-
մուտքում և թե՛ Արեւելքում յեղած թշնամի-
ներն ստիպված յեղան ուղիման հար-
ձակումը հետաձգել ավելի ուշ ժամա-
նակի համար: Կուսակցութեանը, վեր-
ջապես, ջախջախեց բոլոր հակահեղա-
փոխական այն խմբավորումները, վորոնց
մունկտիկն եյին հանդիսանում տրոցկիստ-
ան-դինովյեւիականները:

Այն ժամանակ տրոցկիստական-դինովյեւի-
յան հակահեղափոխութեանն սկսեց նոր
դենք փնտռել խորհրդային իշխանութեան և
կուսակցութեան դեմ պայքարելու, կապի-
տալիզմի վերականգնման համար:

Առաջները, 1927 թվին, Տրոցկին, Ջինով-
յեւը, Կամենեւը փորձում եյին հակախոր-
հրդային ցույցեր կազմակերպել, ձեռնադ-
կութեաններում գործադուլներ սարքել, հա-
կահեղափոխական թուլիկներ տարածել:
Հակախորհրդային պայքարի այս բոլոր մե-
թոդներն այն հաշիվով եյին կիրառվում,
վորպեսզի տրոցկիստական-դինովյեւիյան հա-

35

կահեղափոխության ուռկանն ընկնեն մաս-
սաների վորոշ մասնիկը, դժգոհություն
գրգռելով այդ մասսաների մեջ կուսակցու-
թյան և խորհրդային իշխանության քաղա-
քականության դեմ, ոգտադործելով դժվա-
րությունները: Սակայն պայմաններն ար-
մատաստես փոխվեցին:

Այլևս չի կարելի ոգտադործել դժվարու-
թյունները, վորովհետև սոցիալիստական
հարձակման ստալինյան սլանը որ որի վրա
նորանոր հաղթանակներ, Խորհրդային
Միության աշխատավորների բարեկեցու-
թյան ավելի մեծ աճ է բերում: Հակա-
խորհրդային ցույցի՝ կանչելու համար մարդ
չկա, վորովհետև սոցիալիզմին թշնամի դա-
սակարդերի մնացորդները ջախջախված են,
իսկ ժողովուրդը, խորհրդային ժողովուր-
դը, խիտ, համախմբված շարքերով դնում է
կուսակցության հետևից, նրա դրոշի,
Ստալինի դրոշի տակ սոցիալիզմ է կառու-
ցում: Անդոր է դուրս գալիս տրոցկիստա-
կան-գլխավորյալյան գրպարտության թույնն

36

ընդդեմ Խորհրդային Միության սահմանից
այն կողմը. ամբողջ աշխարհիս աշխատա-
վորները տեսնում են, թե ինչպես է աճում
և ամրանում սոցիալիզմի հենարանը, հա-
մաշխարհային սրբեցտարիատի հարվածա-
յին բրիգադը:

Չի կարելի հույս դնել ինտերվենտների
անմիջական հարվածի վրա. չե՞ վոր արդեն
խորհրդային սահմանները չըջատատված են
ամբուլթյունների պարիսպով, արդեն վերա-
դինված է կարմիր բանակը, արդեն դղրդում
են տանկերը, արդեն ողում սավառնում են
ստալինյան բազաները, խորհրդային ուն-
վեհեր ողաչունները, վորոնք պատրաստ են
ամեն մի րոպե հակահարված տալու չափը
կորցրած թշնամուն:

Վերջնականապես սնանկացած, ժողովրդի
կողմից արհամարհված տրոցկիստական-գլի-
նովյեյյան հակահեղափոխական խմբակը
վորոչում է իր նախատակին—կապիտալիս-
տական կարգերի վերականգնմանը—հասնել
գարչելի, սպիտակ-գվարդիական տեռորի

37

միջոցով: Տրոցկիստական-գլխավորական ճի-
վագները, վոտք կոխելով քաղաքական բան-
դիտիզմի ուղին, խաբեբայությամբ վերա-
դառնում են կուսակցության մեջ, լոյսալու-
թյան դիմակ են հաղնում ամբլի լավ թաղ-
նրվելու և քողարկվելու նախատակով, մամու-
լում, համադումարներում դղջում են իրենց
անցյալ հանցադործությունների համար:

Հենց այդ ժամանակ՝ 1932 թվին և, վոր
կազմվում և տրոցկիստական-գլխավորական
տեղորիստական կենտրոնը և այդ կենտրոնի
սարազլուխ Տրոցկին իր տոորադրյալներին
դիրեկտիվ և տալիս կազմակերպել կուսակ-
ցության և խորհրդային իշխանության դե-
կալարների սպանություններ:

Կուսակցության և կառավարության դե-
կալարների սպանության նախապատրաս-
տումով ավարտեց իր հանցադործ ուղին
տրոցկիստական-գլխավորական խմբակը: Քա-
նի՛ անդամ այդ խմբակի յեւույթների
սկզբում ընդդեմ կուսակցության կուսակ-
ցությունը նախադրուչացրել և տրոցկիստ-

38

ներ-գլխավորականներին նրանց հակակու-
սակցական դործունեյության անխուսափելի
հետևանքներից: Քանի՛ անդամ կուսակցու-
թյունը ներել և տրոցկիստներ-գլխավորա-
կանների հանցադործությունները, հույս ու-
նենալով, վոր նորանք կուղղվեն: Կամենևին
ու Ջինովյեվը, քարթու տրոցկիստներ
Մրաչկովսկին ու Սմիրնովը դատարանում
ստիպված ելին ընդունել, վոր կուսակցու-
թյունը, կենտրոնական Կոմիտեն և ընկեր
Ստալինը արել են այն ամենը, ինչ հնարա-
վոր ևր նրանց հակահեղափոխությունից
հետ պահելու համար: Սակայն մի անդամ
վոտք կոխելով սոցիալիզմի դեմ պայքարե-
լու ուղին՝ տրոցկիստներն ու գլխավորա-
կաններն անխուսափելիորեն դաժ ելին
գլորվում աստիճանից աստիճան: Կուսակ-
ցության մեծամասնությանը չենթարկվե-
լուց, Ֆրակցիոն պայքարից դեպի անլեզալ
թռուցիկների տալադրության, դեպի կոնս-
պիրացված ընդհատակի ստեղծում, դեպի
հակախորհրդային ցույցերի ու դործա-

39

դուլները մտադմակերպում, դեպի դու-
դում սպիտակ-գլխադեղիականների հետ և
վերջապես դեպի գարշելի տեուր կոմունիս-
տական կուսակցության և խորհրդային իշ-
խանության ղեկավարների դեմ, դեպի Սեր-
գեյ Միրոնովիչ Կիրովի սպանությունը,
դեպի մահափորձ ժողովրդի առաջնորդ ըն-
կեր Ստալինի և նրա ղինակիցների դեմ,
դեպի դաշինք գերմանական Փաշիզմի ար-
յունոտ սլահնորդական բաժնի հետ (Գես-
տապո)—ահա տրոցկիստական-ղինովյեվյան
հակահեղափոխության խայտառակ ուղին:

Այս որինակով միանգամայն արդարացի
դուրս յեկան Լենինի ցուցումները 1921
թվին կուսակցության X համագումարում
այն մասին, թե մանր-բուրժուական, ա-
նարխիստական հակահեղափոխությունը «քա-
ղաքական մի աատիճան և դեպի սպիտակ-
գլխադեղիականությունը» և վոր իր սխալնե-
րը պնդող Ֆրակցիան ախպայման սոցիա-
լիզմի թշնամիները, խորհրդային իշխանու-
թյան թշնամիների բանակը կանցնի:

40

Տրոցկիստական-ղինովյեվյան, տեուրիս-
տական կենտրոնի դատավարության ժամա-
նակ Կամենևովն ու Զինովյեվն իրենց դար-
շելի, տեուրիստական դործունեյությունը
բացատրում էին... «իշխանության ծարա-
վով»...

Խղճուկ Փա՛րս:

Իսկ ինչո՞ւ էին այդ մասին այնքան շա-
ղակրատում Փաշիստական բանդիտների
սլարադլուխները: Ինչո՞ւ այս «բացատրու-
թյանը» այնպիսի ուրախությամբ կառչեց
Փաշիստական մամուլը, վորը «Ֆրանկ-
ֆուրտեր ցայտունդի» նման խոսում էր Կա-
մենևի ու Զինովյեվի «սաստիկ փառասի-
րության» մասին, վորը այս առթիվ հի-
շում էր Դոստոյեվսկուն ևայլն:

Ամեն վոք, ով մարքսիստորեն և մտա-
ծում, գիտե, վոր իշխանության ձգտման
յետևը թաղնվում են հասարակական խմբե-
րի միանգամայն ուսալ շահեր, դասակար-
դային շահեր, կանգնած են դասակարգ կամ
դասակարգեր:

41

Ամեն մի մարքսիստի համար այբուբենն է, վոր իշխանության են «ձգտում» և այդ իշխանության համար են պայքարում հենց այն պատճառով, վորպեսզի վորոշ միջոցառումներ, վորոշ դատակարգի շահերով թեւադրվող, այդ շահերը արտացոլող ու արտահայտող ունալ ծրագիր կենսադործեն: Ճիշտ է, այդ ծրագիրը վորչ միշտ է բացահայտորեն ձեռակերպվում կամ հրապարակվում. հաճախ այդ ունալ ծրագիրն ամեն կերպ քողարկվում է լայնախոստում դեկլարացիաներով, շողակրատությամբ, վորը համեմվում է սոցիալական դեմագոգիայով, ինչպես որինակ Փաշխտների կամ սոցիալ-դավաճանների մոտ: Բայց այս հանդամանքը դրությունը ամենեւին չի վորսում: Մարքսիստը հենց պետք է կարողանա տեսնել ու ցույց տալ այն իսկական, իրական ծրագիրը, վորով իրոք դեկավարվում է տվյալ քաղաքական խմբակը կամ կուսակցությունը:

Միայն ապուշը կամ իր հաշիվն խմացող

42

Փաշխտական դեմագոգը Իտալիայի կողմից Հարեչատանը դրավելը կբացատրի Մուսսոլինիի «իշխանության ծարավով, իսկ իսպանական Փաշխտների խռովությունը՝ դեներալներ Մոլայի ու Ֆրանկոյի անդուստ փառասիրությամբ:

Մի թե Հիտլերին իշխանության մերկ ծարավն է ստիպում կտրել դերմանական կոմունիստների գլուխները:

Հանցանքի մեջ բռնված տեռորիստական բանդայի պարագլուխների կողմից կուսակցության և խորհրդային կառավարության դեկավարների դեմ կատարվող տեռորն իրենց փառամոլությամբ բացատրելու վործը ժողովրդի թշնամիների վերջին սուտը, վերջին յերկերեսանիությունն էր:

Կամենեն ու Զինովյեվը չկարողացան նույնիսկ դատարանում—նրանց Փաշխտական պաշտպանները չեն կարողանում նաև աշխատանքի տրոցկիստական-գինովյեվյան տեռորիստական կենտրոնի ծրագրի մասին ճշմարտությունը:

43

Սպիտակ-գլարդիական տեոորը յերբեք ծրագրից զուրկ չի յեղել: Յերբ սպիտակ եսեր Կապլանն ատրճանակի փողն ուղղում էր Լենինի սրտին, նա, ինչպես և մահափորձի կազմակերպիչները—սպիտակ եսերն էրի կենտրոնական կոմիտեն—իր առաջ միանգամայն վորոշակի խնդիր էր դնում՝ վերականգնել այն, ինչ սրբել էր Մեծ պրոլետարական հեղափոխությունը 1918 թվի ոգոստոսի 30-ից 10 ամիս առաջ:

Յերբ 1922 թվին սպիտակ գլարդիական Կոնրադին կրակում էր ընկ. Վորովսկու դեմ Լոզաննում, իսկ 1927 թվին սպիտակ գլարդիական Կավերդան ընկ. Վոյկովի դեմ Վարչավայում, կրակող բանդիտները հաստատ ծրագիր ունեյին՝ վիժեցնել ԽՍՀՄ-ի խաղաղության քաղաքականությունը պատերազմ հրահրել ԽՍՀՄ-ի ղեկի յերկրի դեմ, այդ ձևով հասնել խորհրդային իշխանության տապալմանը, կապիտալիզմի վերականգնմանը:

Յեվ Խոռիրդային իշխանությունը վոչըն-

44

չացնելու, սոցիալիստական կարգերը վոչընչացնելու, կապիտալիզմը, կալվածատերերի ու ֆաբրիկանտների իշխանությունը վերականգնելու նույն ծրագիրն էյին դնում իրենց առաջ Տրոցկին, Զինովյեվը, Կամենևիլը ու նրանց արբանյակները, յերբ սպանում էյին ընկ. Կիրովին, ատրճանակ էյին բարձրացնում ընկեր Ստալինի և նրա զինակիցների դեմ:

Այժմ դեղակահարված բանդիտ Սմիրնովը դատարանում ասում էր, վոր ծրագիրը չի հանդիսացել տրոցկիստական-դիկտյայան հակահեղափոխական ընդհատակի քննարկման առարկա:

Հասկանալի չէ, թե ինչու տեոորիստները կարիք չունեյին ծրագիրը քննարկման յենթաբեկելու, վորովհետեւ այդ ծրագիրը ներանք վաղուց իվեր կրում էյին իրենց արդանդում կուսակցության դեմ մղած նրանց բազմամյա պայքարի ընթացքում:

Տեոորիստ Ռեյնզոլդը ստիպված էր դատարանում հաստատել, վոր տրոցկիստա-

45

կան-դինովյեվյան տեոորիատական կենտ-
րոնն անհրաժեշտ չէր համարում վորեւ
այլ ծրագիր ստեղծել, քան այն, վոր նա ա-
ռաջ ել ունեցել է:

Միթե կարո՞ղ էյին սոցիալիզմի թշնամի-
ներն այլ ծրագիր ունենալ, քան կապիտա-
լիատական կարգերի վերականգնման ծրա-
գիրը:

Սոցիալիզմի կառուցման դեմ սլայքար
մղելը միշտ ել նշանակել է, թե՛ թեոորիայում
և թե՛ դործնականում, սլայքար կապիտա-
լիզմի վերականգնման համար, շահադոր-
ծողներին իշխանությունը վերականգնելու
համար:

Բայց հենց այդ վերականգնողական ծրա-
գիրն է, վոր տրոցկիստական-դինովյեվյան
տեոորիաները չէյին կարող ցույց տալ ժո-
ղովրդին: Նրանք սիրտ չէյին անում այդ
մասին խոսել սրբուհարական դատարանի
դաժան վարձահատուցման նախորդակին ան-
դամ: Նրանք այդ ծրագիրն ամելի խորն է-

յին ծածկում, քան մարդասպանների լցրած
բրաունինգներն էյին ծածկում:

Ամենապարբերի՞ ծրագիր:

Այդ ծրագրի իրագործման ամենազաղրելի
միջոցները—ահա թե ինչը տրոցկիստական-
դինովյեվյան տեոորիատական կենտրոնը
չաղկածեց Փաշիզմի հետ, ահա թե ինչը
զուգեց Տրոցկուն, Զինովյեվին, Կամենևին
և մյուսներին սերտ դաշինքի մեջ Գեստա-
պոյի հետ:

1932 թվին ստեղծվում է տրոցկիստական-
դինովյեվյան տեոորիատական կենտրոնը:
1933 թվի հունվարի 30-ին բանվոր դատա-
կարգի աբյան վրայով իշխանություն ղլուխն
են անցնում հիտլերականները—Փաշիզմի
այդ ամենառեակցիոն մի տարատեսակը:
Այդ դեպքերի զուգադիպումը ժամանակի
տեսակետից պատահական չէ: Տրոցկիս-
տական-դինովյեվյան հակահեղափոխությու-
նը հողով հարազատ դուրս յեկավ «Փինան-
սական կապիտալի ամենառեակցիոն, ամե-
նաշովինիստական, ամենախմպերիալիստա-

կան տարրերին» : Ի դեմս տրոցկիստական-
դինովյեւյան բանդիտներ ժիջադդային հա-
կահեղափոխական բուրժուազիան դտալ իր
առաջափոր ջոկատը, իր կամքի և իղձերի
«արժանի» արտահայտիչը :

Փաշխատներն իրենց նպատակ են դնում
սլահպանել կապիտալիստական սխտեմը :
Տրոցկիստներ-դինովյեւականներ ի նպատակն
և վերականգնել այդ սխտեմը յերկրադնդի
մեկ վեցերորդ մասում, ուր այն վոչնչաց-
ված և ԽՍՀՄ-ի աշխատավորների կողմից :

Փաշիդմը խմպերիալիստական պատերազմի
դլխավոր հրձիղն ու Խորհրդային Միու-
թյան դեմ ուղղված խաչակրաց արշավանքի
դրդիչն և հանդիսանում : Տրոցկիստական-
դինովյեւյան բանդիտները ձգտում են սլա-
տերազմ հրահրել ընդդեմ Խորհրդային Մի-
ության, վարովհետեւ նրանք այդ պատե-
րազմի մեջ են տեսնում կապիտալիզմի վե-
րականգնման ուղին :

Իդուր չե, վոր Տրոցկին, Զինովյեւը և

48

կամենեմը բացառիկ անամոթությամբ նախա-
պատրաստում եյին ԽՍՀՄ-ի պարտությունն
սոյազա պատերազմում ընդդեմ Փաշխատա-
կան ինտերվենտներին :

Զուր չե, վոր «համաշխարհային բուլժեիզ-
մի» դեմ պայքար մղելու լողունդը, վորի
մասին նորից աղաղակում են Հիտլերն ու
Հերբեյսը Նյուրենբերգի Փաշխատական հա-
մագումարում : միաձորում և Հիտլերին ու
Տրոցկուն :

Փաշիդմի տրոցկիստական-դինովյեւյան
դործակալները կարող են մրցել իրենց տե-
րերի՝ Փաշխատների հետ դեպի սոցիալիզմը,
դեպի կոմունիստական կուսակցությունն ու
նրա ղեկավարները, դեպի Խորհրդային Մի-
ության ժողովուրդների յերջանիկ կյանքը
տածած իրենց ատելությամբ : Փաշիդմը
տրոցկիստական-դինովյեւյան բանդիտների
մոտ հանդիպում և խորհրդային իշխանու-
թյան դեմ պայքարելու ամենադարձելի, ա-
մենազգլիկի միջոցների միջև խտրություն
չդնելու իրեն հարադատ նույնպիսի հատ-

49

կության : Տրոցկիստական-դինովյեւյան տե-
նորիտաները անխորտրինելի յեն ֆաշիզմի
համար զխմակալորելու հատկությամբ :
Գեատապոյի ի՞նչ ուրիշ գործակալ կարող է
այնպէս ճարպիկ կերպով քողարկել կու-
սակցական տոմսով , յերկերեսանիությամբ
չահել այն կուսակցության վստահությու-
նը , վորի ներքին կյանքը յերկար տարիների
լնթացքում նա դիտե , յեթե վոչ տրոցկիստ-
դինովյեւականը : Ֆաշիստական դադանի
վստիկանության ուրիշ վո՞ր գործակալն է
անցել հակակուսակցական և հակախորհր-
դային պայքարի , հակահեղափոխական խո-
րը ընդհատակի , ստոր պրոփակացիայի ,
սպիտակ-զիարդիական լրտեսության , դիվեր-
սիայի ու տեսորի աշխարհի յերկարատե
«դպրոց» :

Վերջապէս ԽՍՀՄ-ի սահմաններից դուրս
դանիող հակահեղափոխական բուրժուազի-
ան առանձնապէս թանկ է գնահատում իր ա-
ռաջափոր ջոկատը—տրոցկիստական-դինով-
յեւյան բանդիտներին—հենց այն պատճա-

50

ռով , վոր նրանք ձգտում են ֆիզիկապէս
վոչնչացնել բանփոր դատակարգի լալադույն
մարդկանց) , մարդկության լալադույն
մարդկանց , կոմունիստական կուսակցու-
թյան և խորհրդային իշխանության ղեկա-
վարներին , ձգտում են դիտատել աշխատա-
վոր մատաներին :

Պրոլետարական հեղափոխության առաջ-
նորդների մասին լենինն ասում էր , թե
նրանք ալիլի լրիւ և ալիլի ամբողջական
կերպով են արտահայտում , քան վորեւէ մե-
կը , «պրոլետարական հեղափոխության ամե-
նագլխաւոր և ամենակայուն դէերը» :

Լենինը հենց դրա մեջ էր տեսնում բան-
վոր դատակարգի հեղափոխության ղեկա-
վարների նշանակությունը :

Մեր եպոխոյում սոցիալիստական հեղա-
փոխության ամենադիտալոր և ամենակա-
յան դէերն ամենից առաջ արտահայտում
է աշխատավորների հանճարեղ առաջնորդ ,

51

լենինի դործի մեծ շարունակող ընկեր
Ստալինը և նրա հետ միասին նրա ամենա-
մոտ ղինակիցները—սոցիալիզմի շտաբ Համ.
Կ(բ)Կ Կենտրոնական Կոմիտեյի Քաղբյու-
րոն : Խորհրդային յերկրի ժողովրդի համար
Ստալինի և նրա ղինակիցների մեջ մարմնա-
վորված և սոցիալիզմը—ԽՍՀ Միության
170 միլիոնանոց ժողովրդի յերջանիկ ներ-
կան և բերկրալի ասպադան և դեռևս կապի-
տալիզմի ու Փաշիզմի լծի տակ տառապող
մարդկության համար դալիք հեռանկարնե-
րը : Ընկեր Ստալինի անունը և նրա մեր-
ձավոր ղինակիցներ Մոլոտովի, Կադանովի-
չի, Վորոշիլովի, Որջոնիկիձեյի, Կոսիորի,
Պոստիշևի, Ժդանովի անունները վաղուց
արդեն դարձել են հարադատ, մոտիկ խոր-
հրդային ամբողջ ժողովրդի համար—

«Մոսկվայից մինչև ամենահեռավոր
ծայրամասերը,

Հարավային լեռներից մինչև
հյուսիսային ծովերը...»

52

Ժողովրդի մտքում և սրտում մեծ Ստա-
լինի անունը նշանակում և սոցիալիստական
կարգերի հաղթանակը, արտահայտում և
աշխատավոր մասսաների լավագույն իղձերն
ու ձգտումները : Այս հաղթանակների հետ
են կապված նաև ստալինյան ղինակիցների
անունները : Ընկ. Մոլոտովի անունը կապված
և պրոլետարական դիկտատուրայի որդան՝
խորհուրդների ամրացման հետ, ընկ. Կադա-
նովիչի անունը՝ սոցիալիստական դյուլա-
տնտեսության ամրացման, խորհրդային
մայրաքաղաքի աճման, մեր յերկաթուղային
տրանսպորտի բուռն աճման հետ, ընկ. Վո-
րոշիլովի անունը՝ անխորտակելի Կարմիր
բանակի հետ, սոցիալիստական հայրենիքի
սլաշտպանունակության ամրացման հետ.
Սերգո Որջոնիկիձեյի անունը՝ ինդուստրաց-
ման միջուկ ծանր արդյունաբերության հը-
ղոր դարգացման հետ :

Ընկեր Ստալինն իր ամենամոտիկ ղի-
նակիցների հետ ղեկավարում և սոցիալիզմի
հաղթական շինարարությունը, անդասա-

53

կարգ սոցիալիստական հասարակութեան
կառուցումը:

Այդ դիտել, տեսնում ե, դըստ ե ամեն
որ, ամեն ժամ 170 միլիոնանոց խորհրդա-
յին ժողովուրդը: Ահա թե ինչու այդպիսի
ջերմ, շնորհակալ սիրով և նվիրվածու-
թյամբ են վերաբերվում ժողովրդական
մասնաճիւղերը դեպի իրենց առաջնորդը: Ահա
թե ինչու այսպիսի ջերմութեամբ են արտա-
սանվում Ստալինի անվան կողքին Մոլոտովի,
Կադանովիչի, Վորոշիլովի, Որջոնիկի-
ձեյի անունները:

Ստալինն ու նրա գլխավորները ժողովրդի
առաջնորդներն են. ժողովրդի շահերից յեւ-
նելով նրանք ղեկավարում են սոցիալիզմի
մեծ շինարարութիւնը:

Այդ դիտել Տրոցկին, այդ դիտել Ջինով-
յիւն, Կամենեւիւր և նրանց արբանյակները:
Հենց այդ պատճառով ե, վոր նրանք սպա-
նեցին ժողովրդի սիրած բոցավառ տրիբուն
Սերգեյ Միրոնովիչ Կիրովին, հենց այդ ե
պատճառը, վոր նրանք պատրաստվում էին

54

սպանել ընկերներ Ստալինին, Մոլոտովին,
Կադանովիչին, Վորոշիլովին, Որջոնիկիձե-
յին, Կոսիորին, Պոտիլչեին, Ժդանովին:

Բանդիտները դիտելին, թե ումն են նշան
բռնում: Ստալինի վրա ձեռք բարձրացնե-
լով, պատրաստվելով սատր կերպով սպա-
նելու Համաժողովեանական կոմունիստական
բուլճարիկների կուսակցութեան Կենտրոնական
Կոմիտեյի Բաղբյուրոյի անդամներին, նը-
րանք դավադրում էին ՀամԿ(բ)Կ քաղաքա-
կանութեան, իսկական ժողովրդական քա-
ղաքականութեան, խորհրդային ժողովրդի
նվաճած, կառուցած սոցիալիզմի դեմ: Նը-
րանք դավադրում էին սոցիալիստական
ինդուստրացման դեմ, խորհրդային Միու-
թեան հերոսական բանվոր դասակարգի կա-
ռուցած զեղեցիկ Փաբրիկաների ու գործա-
րաններին դեմ: Նրանք դավադրում էին
դյուղատնտեսութեան կոլեկտիւացման դեմ,
ծաղկող կոլաճատեսութեաններին ու խորհ-
տրնտեսութեաններին դեմ, վորը ստեղծել
են աշխատավորները դադարած կուլակու-

55

թյան դեմ մղած պայքարում : Նրանք դա-
վադրում էին ժողովրդական մասնաների
ածող բարեկեցության դեմ, նրանց նյութա-
կան բարորության, ծաղկող՝ ձևով աղգային
և բովանդակությամբ սոցիալիստական
կուլտուրայի դեմ, Սորհրդային Միության
ժողովուրդների բարեկամության դեմ :

Պատրաստվելով սպանել ժողովրդի ա-
ռաջնորդներին, տրոցկիստական-դինովյեվ-
յան բանդիտները դավադրում էին ամբողջ
ժողովրդի դեմ, նրա կառուցած յերջանիկ,
սոցիալիստական կարգերի դեմ, վորպեսզի
վերականգնեն կապիտալիզմի նդովյալ լու-
ծը : Ահա թե ինչի համար էին միացել ժո-
ղովրդի դադադած թշնամիները՝ ոբեր-բան-
դիտ Տրոցկին, տեռորիստների պարագլուխ-
ները, յերկերեսանիության ու դավաճանու-
թյան թրծված վարպետները՝ Զինովյեվը և
Կամենևիվը, նրանց ձեռնասուճներ Պիկելը,
Յելդոկիմովը, քարթու տրոցկիստներ
Սմերնովը, Մրաչկովսկին, Տեր-Վահանյա-
նը, Ռեյնդոլդը, յերդվյալ մարդասպաններ

56

Բակայեվը և Դրեյցերը, գերմանական
պահնորդական բաժնի (Գեստապոյի) գոր-
ծակալներ Ոլբերդը, Մոխսեյ և Նաթան
Լուրիենները, Տրոցկու ուղարկած դիվերսանտ
տեռորիստ Ֆրից Դավիդը, Գոլցմանը, Բեր-
ման-Յուրինը :

Ահա թե ինչու այդպես սերտ կերպով
յորդվել են իրենց զգլիկ ու ստոր գործու-
նեյության մեջ Տրոցկին, Զինովյեվը, Կա-
մենևիվը և նրանց վոհմակը Փաշիստական
պահնորդական բաժնի—Գեստապոյի հետ :

Զուր չե, վոր Փաշիստական մամուլն
այդպիսի ջանասիրությամբ սրբում ե իր
գործակալների՝ դնդակահարված տեռո-
րիստների ու Տրոցկու հետքերը : «Ֆրանկ-
ֆուրտեր ցայտունգը» փրփուրը բերանին ա-
ղաղակում ե, թե տրոցկիստական-դինովյեվ-
յան բանդիտների և Փաշիստների կապի մա-
սին յեղած տեղեկությունները «ադիտացիոն
աղմուկ» են : Փաշիստ գրչակները գոհուճա-
կությամբ քաղվածքներ են բերում Տրոց-
կու ծայրեիծայր խաբեբայական «Իմ

57

կյանքը» դրբից, վորպեսզի ապացուցեն
Տրոցկու և նրա ձեռնասուռների «հեղափո-
խականությունը» :

Ֆաշիստական մամուլի խմբին միացել և
այն մարդանց ձայնը, վորոնք վաղուց ար-
դեն հայտնի էին իբրև բուրժուազիայի «ան-
կեղծ նվիրված» ծառաներ : Պարոնայք
Սխորինները, Ֆրիդլիխ Սդլերները, դե-
բրուկերները և սոցիալ-դեմոկրատական
ամեն տեսակի և դույնի մամուլը իրենց վրա
յեն վերցրել արոցկիստական-գլխովյեվական
մարդաստանների փաստաբանի դերը, Ֆա-
շիստական դամբաշի դերը : Այդ փաստա-
բանների նպատակը սրարդ և, նրանք աշխա-
տում են ծածկել միջազգային բանվոր դա-
սակարդից արոցկիստական-գլխովյեվյան
բանդիտների — խՍՀՄ-ում կապիտալիզմի
ոռոտափրատորների առաջավոր ջոկատի—
խակական ելությունը :

Սակայն Սխորիններին և նրանց արբանյակ-
ներին չի հաջողվի հեաքերը կորցնել և
խաբել բանվոր դասակարգին : Դատարա-

58

բությունը անհերքելի սրարդությամբ մինչև
վերջը մերկացրեց արոցկիստական-գլխով-
յեվյան բանդիտների—կապիտալիստական
ստրկության, վերականգնիչների — զղվելի
ծրագիրն ու այդ ծրագրի կենսագործման
զղվելի միջոցները :

Ահա թե ինչու բանդիտներին առեկության
անեծքով պատասխանած ամբողջ 170 մի-
լիոնանոց խորհրդային ժողովուրդը, աշ-
խարհիս բոլոր յերկիրների բանվորները—այն
ամենքը, վորոնք աղնիվ են մարդկության
չարքերում—գողջունում են խորհրդային
դատաբանի խիտ և արդար դատավճիտը :

Խորհրդային պետության պահակ—ները-
գործժողկոմաաի մարմինների աչալըջու-
թյունը քանդեց Տրոցկու, Զինովյեվի և
կամենեվի չարագործ մտադրությունները :
Տրոցկիստական-գլխովյեվյան բանդիտները
կանդնեցին խորհրդային դատաբանի առաջ
և արժանի պատիժը կրեցին :

59

Խորհրդային դատաստանը տրոցկիստա-
կան-դինովյեյյան մարդասպանների նկատ-
մամբ դարձավ պատմության դատաստան։
Գերադույն դատարանի ռազմական կոլեզի-
այի դատավճռի ամեն մի բառի մեջ հնչում
է շահագործողների լուծն ընդմիջող թոթա-
փած ժողովրդի պատմական ճշմարտու-
թյունը։

Փաշիստական վարձկաններ Տրոցկու, Զի-
նովյեյի և Կամենևիի, ԽՍՀՄ-ի սահմաննե-
րից դուրս յեղած հակահեղափոխական
բուրժուազիայի առաջավոր ջոկատի ղեկա-
վարների հույսերը մեր յերկրում կապիտա-
լիզմը վերականգնելու մասին նույնպիսի
ճարձատյունով վիժեցին, ինչպես և նրանց
նախորդներ՝ սպիտակ եսերները, Արդյունա-
բերական կուսակցության, կոնդրատյեյա-
կանների և մենշևիկների հույսերը։

Սոցիալիստական կարգերը մեր յերկրում
հաստատվել են ամուր, անխախտ և անվե-
րադարձ կերպով։ Վոչ վոք այլևս չի կարող
պատմությունը հետ դարձնել։ Յերբեք

60

այլևս չի վերադառնա կալվածատերերի ու
կապիտալիստների իշխանությունը։

Խորհրդային ժողովուրդը Համամիութե-
նական կոմունիստական բուլժեիկների վրա-
սակցության և ժողովրդի առաջնորդ մեծ
Ստալինի ղեկավարությամբ կզնա դեպի սո-
ցիալիզմի նորամուտը խոչոր հաղթանակներ։
Ամեն վոք, վոք կհամարձակվի այդ ճանա-
պարհին մեզ խանդարել, տրոցկիստական-
դինովյեյյան բանդիտների նման կսրբվի և
դուրս կնետվի պատմության աղբակույտը։

«Большевик» ժուռնալ

1936 թ. № 18:

